

Zahorski Sergiusz

Witold Duński

Sergiusz Zahorski, Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Kawaler czterech Krzyży Walecznych. Krzyża Niepodległości. Kawaler Legii Honorowej, Francja, Orderu Świętego Włodzimierza z mieczami i wstęgą, Orderu Świętego Stanisława z mieczami, trzeciego i drugiego stopnia. Orderu Świętej Anny czwartego i trzeciego stopnia z mieczami. Orderu Świętego Jerzego, Rosja. Żołnierz. Jeździec. Olimpijczyk. Działacz Polskiego Związku Jeździeckiego.

Urodził się 4 października 1886 roku w Żytomierzu, gubernia Wołyńska. Zmarł 4 czerwca 1962 roku w Londynie, w Anglii, pochowany na Cmentarzu Brompton. Ojciec Antoni. Matka Helena z domu Hulanicka. Absolwent Nikołajewskiej Szkoły Kawalerii w Petersburgu i Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie. Generał brygady Wojska Polskiego.

Igrzyska Olimpijskie

Sztokholm 22 maja - 7 lipca 1912 - jedenaste miejsce w indywidualnym konkursie Skoków przez Przeszkody na Bandurze.

Porucznik **Sergiusz Zahorski** był oficerem Lejb Gwardii Dragońskiego Pułku i startował w Igrzyskach Olimpijskich w barwach Rosji.

Był wspaniałym jeźdźcem, żołnierzem, ale najbardziej był wielkim patriotą Polski, nieistniejącej na mapie Europy w roku, w którym się urodził. Chciał być żołnierzem, a mógł nim zostać jedynie w szeregach armii rosyjskiej, tak jak tysiące Polaków w Imperium Rosyjskim. Naukę rozpoczął jako aspirant Korpusu Kadetów w Szkole Morskiej, a ostatecznie ukończył Szkołę Kawaleryjską. W 1912 roku był porucznikiem, a od 23 lutego 1916 roku rotmistrzem. Konno jeździł od dziecka, co zadecydowało o wyborze specjalności wojskowej.

Największe sukcesy miał zarówno w siodle, na koniu, jak i w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi polskiego jeździectwa. Stało się to możliwe dopiero po zakończeniu I wojny światowej. Walczył w niej od 12 sierpnia 1914 roku. W Polsce znalazł się w 1908 roku z Ukraińskim Pułkiem Huzarów, którzy stali w Sierpcu. Tam na kwaterze podporucznika **Sergiusza Zahorskiego** żandarmeria wojskowa znalazła bibułę niepodległościową i oskarżyła go o udzielenie pomocy nieznanemu bojownikowi, którego ukrył na strychu. Uniknął sądu wojskowego, ale w 1909 roku został przeniesiony do zapasowego pułku w Nowogrodzie. Ten czas wykorzystał na doskonalenie jazdy konnej, która doprowadziła go aż na Igrzyska Olimpijskie w Sztokholmie.

Front wojny z Niemcami rozciągał się na obszarach Prus Wschodnich. Były bitwy pod Gołdapią, Mariampolem. Z Austriakami bił się na Lubelszczyźnie, odznaczył pod Horodłem. 29 września 1915 roku znalazł się na własną prośbę w Drugim Polskim Szwadronie Legionu Puławskiego. Bój nad Kanałem Ogińskiego. Odwołany do Kawalerii rosyjskiej w 1916 roku opuścił ją na zawsze 19 września 1917 roku, kiedy został odkomenderowany na służbę do Polskiego Pułku Ułanów. Przeżywał z nim wszystkie dole 1 Korpusu Polskiego dowodzonego przez generała Józefa Dowbór-Muśnickiego. Był dowódcą 1 Szwadronu. Po rozwiązaniu Korpusu był w zakonspirowanych oddziałach 1 Pułku Ułanów na Ukra-

Porucznik **Sergiusz Zahorski** w Igrzyskach Olimpijskich w Sztokholmie 1912 startował, jako oficer Lejb Gwardii Dragońskiego Pułku w barwach Rosji. O Polskę od 1917 roku bił się w Pułku Ułanów 1 Korpusu Polskiego dowodzonego przez generała Józefa Dowbór Muśnickiego.

inie. W 1 Korpusie bił się z bolszewikami na Białorusi, pod Osipolczami, Bobrujskiem. Został udekorowany Amarantową Wstążeczką za Męstwo. W 1918 roku jest zastępcą dowódcy 1 Pułku Ułanów Krechowieckich imienia pułkownika Bolesława Mościckiego, jego pierwszego dowódcy w 1917 roku. Major, od 1 stycznia 1919 roku pułkownik **Sergiusz Zahorski** był dowódcą dywizjonu, zastępcą i dowódcą 1 Pułku Ułanów od 4 września 1920 roku do 9 września 1920 roku. Walka z Ukraińcami pod Gródkiem Jagiellońskim.

Od 19 maja 1919 roku zostaje wysłany po konie do Ameryki. Krótki okres względnego spokoju na Kresach Wschodnich Rzeczypospolitej pułkownik **Sergiusz Zahorski** wykorzystuje również na sport. W kwietniu 1919 roku jest we władzach Komitetu Przygotowawczego Igrzysk Olimpijskich, które od 14 sierpnia do 12 września 1920 roku miały się odbyć w Antwerpii. I odbyły, tyle, że bez polskich jeźdźców. Polska zmagала się o swoje życie z Rosją.

1 kwietnia 1920 roku powstaje Olimpijska Grupa Jeździecka pod kierunkiem podpułkownik **Sergiusza Zahorskiego**, zastępcy dowódcy 1 Pułku Ułanów Krechowieckich. W kierownictwie są major Karol Rómmel i porucznik Tadeusz Daszewski. Wybrane konie i jeźdźców przewieziono z Grudziądza do Warszawy. Jeźdźcami byli: podpułkownik **Sergiusz Zahorski**, rotmistrz Stefan Dembiński, rotmistrz Marek Mysłakowski, porucznik Bolesław Peretiatkiewicz, Józef Trenkwald, Ignacy Sołtan, Trzasko-Jarzyński, Leśniewski, Adam Królikiewicz, Przewłocki, Adam Sokołowski, Ludwik Szejczer, podporucznicy: Aleksander Bieliński, Stanisław Bukraba, Ryszard Bojankiewicz.

Żaden z nich nie pojechał do Antwerpii, a Olimpijczykiem został tylko porucznik Adam Królikiewicz na Igrzyskach w Paryżu, w 1924 roku.

Jeszcze w lipcu, mimo ciężkich walk z Rosjanami zbliżającymi się już nad Wisłę, przekraczającymi Bug, odbyły się na Polu Mokotowskim zawody hipiczne. Wielki Konkurs Myśliwski o Nagrodę Naczelnego Wodza wygrał porucznik Adam Królikiewicz na Jašku. Ułani Krechowieccy byli w tym samym czasie w ogniu z Armią Konną Siemiona Budionnego pod Wołodarką, Antonowem, Równem. Generał brygady Juliusz Rómmel, dowódca 1 Dywizji Jazdy, tak o nim napisał:

„Dowodząc kolejno w zastępstwie 1,9 i 14 pułkami ułanów w najcięższych czasach naszej walki z Armią Budionnego wykazywał zawsze nadzwyczajną inicjatywę. W nieraz bardzo trudnych sytuacjach, szaloną wprost odwagę i niepospolite zrozumienie swoich obowiązków. W walce pod Kosmowem 18 września 1920 roku, będąc bardzo silnie kontuzjowany, pozostał do końca walki w szeregach i osobiście prowadząc pułk do kilkakrotnej szarży głównie przyczynił się do rozbitcia Kawalerii Budionnego i sforsowania Bugu”.

Opisów walk kawalerzysty pułkownika nie brakuje. Każdy atak przynosi mu sławę i odznaczenia.

„1 Pułk Ułanów idzie szarżą na dwa pułki Taraszczańskiej brygady jazdy wchodzącej w skład 44 Dywizji Piechoty. Ich oddziały są okopane na dominujących wzgórzach na wschód od Łaszczowa. Rezultatem tej szarży było rozbitcie obu pułków nieprzyjaciela i wzięcie do niewoli 57 jeńców, siedmiu karabinów maszynowych.

Pod Wolicą Śniatyńską pułkownik Zahorski na czele jednego szwadronu 1 pułku rzucił się na skrzydło 6 dywizji Budionnego, która zachodziła z tyłu 1 naszej dywizji. Tym samym przyczynił się do powstrzy-

Pułkownik **Sergiusz Zahorski** w 1920 roku w wojnie polsko-rosyjskiej za walki z Armią Konną Siemiona odznaczony Orderem Wojennym Virtuti Militari, był dowódcą 1 Pułku Ułanów Krechowieckich imienia pułkownika Bolesława Mościckiego.

mania ataku”.

Dowódca 1 Pułku Ułanów aż do końca wojny 1920 roku. Od 1922 do 1923 roku zastępca dowódcy 16 Pułku Ułanów. W uznaniu zasług i wiedzy idzie na kurs doszkoleniowy Wyższej Szkoły Wojennej. Ostra praca w wojsku pozwala mu na codzienną jazdę konną. W technice jazdy był zwolennikiem, razem z majorem Karolem Rómmlem, naturalnej jazdy zwalczanej przez oficerów polskich służących w dawnej armii austriackiej, szkolonych w Militär Reit Lehrer Institut w Wiedniu.

W zawodach krajowych, międzynarodowych pułkownik **Sergiusz Zahorski** startował na Zorzy. Na niej wystąpił w 1923 roku z podpułkownikiem Karolem Rómmlem i porucznikiem Adamem Królikiewiczem w Międzynarodowych Zawodach Hipicznych w Nicei.

Pułkownik **Sergiusz Zahorski**, jako Olimpijczyk z 1912 roku w Sztokholmie, ale w barwach Rosji, marzył, by zostać Olimpijczykiem Polski. To jego zasługą jest powstanie dwóch grup olimpijskich przygotowujących się do Igrzysk w Paryżu w 1924 roku. Jedna była w Grudziądzu w Centralnej Szkole Kawalerii, a druga w Warszawie koło Łazienek oparta o 1 Pułk Szwoleżerów. W Warszawie pułkownik Zahorski jeździł głównie na Zorzy.

W 1923 roku z Karolem Rómmlem, porucznikiem Królikiewiczem pojechali na duże Międzynarodowe

Zawody Hipiczne koło Nicei. Zabrali z sobą dziewięć koni- Huragana, Jacka, Kleopatę, Krokodyla, Nagrodę, Picadora i Zorzę. W Pucharze Narodów zajęli drugie miejsce za Włochami. Najlepszym zawodnikiem był pułkownik **Sergiusz Zahorski** na Zorzy. W Nagrodzie Armii Zagranicznych podzielił pierwsze miejsce na Zorzy z jeźdźcem francuskim Laissardiere. 10 maja w Rzymie był w Pucharze Republiki Włoskiej drugi na Zorzy i drugi w Pucharze Narodów.

W 1923 roku w Pierwszych Mistrzostwach Konnych Wojska Polskiego Militari, które odbyły się od 6-8 października w Warszawie, pułkownik **Sergiusz Zahorski** zwyciężył na Zorzy w drużynie 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich imienia generała Gustawa Orlicz-Dreszera, wspólnie z porucznikiem Czesławem Dmochowskim na Gedyminie, porucznikiem Bolesławem Pieczyńskim na Gabrieliu.

Pułkownik **Sergiusz Zahorski** w 1926 roku po powrocie drużyny ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, która zdobyła Puchar Narodów. Od lewej - pułkownik Sergiusz Zahorski, rotmistrz Adam Królikiewicz, major Michał Toczek i porucznik Kazimierz Szosland.

Po zdaniu dowództwa 11 Pułku Ułanów Legionowych 18 października 1925 roku, w dzień później pułkownik **Sergiusz Zahorski** został dowódcą 1 Brygady Jazdy w Warszawie do 19 lipca 1926 roku. Służba na wysokim stanowisku nie była żadną przeszkodą dla znakomitego jeźdźcy sportowego. W maju 1926 roku w Centralnych Zawodach w Warszawie zorganizowanych przez Departament Kawalerii Ministerstwa Spraw Wojskowych na łąkach Warszawskiego Klubu Polo na Siekierkach w Wielkim Konkursie imienia Prezydenta Rzeczypospolitej, w stawce 81 koni, pułkownik **Sergiusz Zahorski** był na Zorzy drugi za rotmistrzem Adamem Królikiewiczem na Revcliffie.

W 1926 roku pułkownik **Sergiusz Zahorski** dokonał wielkiego dzieła - doprowadził do utworzenia Tymczasowego Komitetu Międzynarodowych Zawodów Konnych, które były organizowane aż do 1939 roku w Warszawie, w Łazienkach pod firmą Towarzystwa Międzynarodowych i Krajowych Zawodów

Konnych w Polsce. W tym samym roku rozpoczęto dzięki **Sergiuszowi Zahorskiemu** prace przygotowawcze do budowy pięknego stadionu hipicznego w Łazienkach. Roboty po zimowej przerwie nabrały tempa i 27 maja 1927 roku konie mogły już startować. Pułkownik Sergiusz Zahorski był od 20 czerwca 1926 roku do 21 września 1928 szefem Gabinetu Wojskowego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, profesora Ignacego Mościckiego. Dzięki temu stanowisku mógł oddać nieocenione przysługi polskiemu jeździectwu. Sam startował w rajdach długodystansowych.

23 marca 1929 roku pułkownik **Sergiusz Zahorski** zostaje aż do 1937 roku dowódcą Brygady Kawalerii Poznań. 1 stycznia 1931 roku został mianowany generałem brygady.

Kochał konie i jeździectwo. W Poznaniu był członkiem Wielkopolskiego Klubu Jazdy Konnej. 11 maja 1930 roku w Konkursie Pożegnalnym był na Zorzy dziesiąty. W 1935 roku przyjechał na zawody konne w Gnieźnie, 5 maja z rajdem konnym, w którym był dowódca Okręgu Korpusu VII generał brygady Edmund Stanisław Knoll-Kownacki, legionista 1 Pułku Piechoty i 1 Pułku Ułanów, w 1920 roku w wojnie Polsko Rosyjskiej dowódca 1 Brygady Artylerii 1 Dywizji Piechoty Legionów w 1939 roku dowódca Grupy Operacyjnej Koło w Armii Poznań, po 1939 roku w niewoli niemieckiej, po uwolnieniu w 1945 roku w II Korpusie Polskim we Włoszech. Zmarł w 1953 roku w Walii. Był znakomitym kawalerzystą.

Generał **Sergiusz Zahorski** w 1938 roku był inspektorem w Departamencie Kawalerii Ministerstwa Spraw Wojskowych, odpowiedzialnym za Krakusów, wspaniałe konne przysposobienie wojskowe młodzieży szkolnej. W 1939 roku był w stanie spoczynku. Miał pięćdziesiąt cztery lata. Zgłosił się do służby liniowej. Przedostał się do Francji. Był w dyspozycji Naczelnego Wodza generała Władysława Sikorskiego. Zajmował się organizacją Wojska Polskiego we Francji. Po jej klęsce w 1940 znów aktywny w Anglii przy tworzeniu jednostek wojska polskiego. Od 1942 przeszedł w stan spoczynku, ale nie odszedł od wojskowych organizacji polskiej emigracji politycznej.